

Стежко Ю. Г.

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ЛІНГВОЕКОЛОГІЯ КОНСТРУКЦІЙ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ (аналіз наративних практик)

Медіократизація суспільства, яка спричинена лібералізацією інформаційної політики, актуалізувала дослідження екологічності мови у засобах масової інформації. Стаття присвячена висвітленню природи лінгвоекології та її аналізу у публіцистиці як найбільш споживчому інформаційному продукті. Стверджується, що в оцінках лексики та стилістики публіцистики варто виходити з її відповідності пануючій культурі постмодернізму та громадянським настроям, позаяк культура мовлення є відображенням соціальної дійсності. Нормативність мови не є історичною константою, а має ситуативний характер, конкретно-історичну обумовленість. Так само ментальність українства наразі екзистенційно обумовлена тривожністю воєнних загроз. Розвінчання українофобських фейків, наклепів на українську дійсність, з одного боку, та реакції суспільства на воєнні події з іншого, проявилось формуванням своєрідного публіцистичного тезаурусу та зміною уявлень про нормативність мови. У статті зазначається, що постмодернізм декларує співавторство читача у творенні смислу наративу. Тож для створення емоційно-асоціативної установки на негативну оцінку ворожих українству наративів публіцисти вдаються до пошуку ефективних засобів впливу на свідомість читачів включно з ужитком табуйованої лексики. Відзначається, що вплив на читача може здійснюватися безпосередньо оповіддю або ж мати латентний характер, критися в алюзіях, метафорах, мемах тощо, покладаючись на схильність читача домислювати неказане. Має значення не лише те, що сказав автор, а й те, що криється у прихованих ним намірах. Водночас у статті вказується на невиправданість застосування блюзнірства, мобінгу тощо у повідомленнях щодо співвітчизників. Наголошується, що за усіх умов невід'ємною компонентою свободи слова є відповідальність. Свобода вияву ідіостилу, як і відповідальність за його наслідки, становлять нову систему цінностей та надають журналісту «свободу бути собою». Наведені положення статейного дослідження лінгвоекології публіцистичних практик мають посприяти напрацюванню організаційно-правових заходів з упорядкування мови публіцистики в національних інтересах.

Ключові слова: лінгвістична екологія, наратив, публіцистика, постмодернізм, етика.

Постановка проблеми. Дослідження з лінгвоекології актуалізувалися зі зростанням ролі mass media у суспільному житті, з одного боку, та психотравматизацією українців як реакцією на воєнні події з іншого. Мовна етика в широкому її розумінні є похідною від суспільної психології але водночас і формуючим їх чинником. Тож перед журналістами як ніколи значимим є завдання обрати найбільш прийнятний для читача лексико-стилістичний спосіб організації повідомлення. Зауважимо, що у наративі публіциста реалізується на лише інтерпретація дійсності журналістом, а – опосередковано усього соціуму як читачької аудиторії. Відтак публіцистика як форма комунікації автора та читача змушує розглядати лінгвоекологію як сферу психологічних, культурних та соціальних досліджень. Таким чином, дослідження проблем лінгвоекології публіцистики цілком підпадає під оцінку най-

більш складного співвідношення суспільної психології та мови.

Можливість визначитися з концептуалізацією лінгвоекології ми бачимо в аналізі сучасних журналістських практик, обумовлених громадянськими настроями та культурою епохи постмодерну. Позаяк наразі у суспільстві не склалося одностайного оціночного розуміння, якою має бути мова української публіцистики, ми у своєму дослідженні методологічно виходимо з того, що мовна нормативність не є недоторканим стандартом, а має ситуативний характер, будучи підвладною суспільним трансформаціям. Яскравим свідченням тому є істотні оновлення нормативів мовної етики сучасної публіцистики. На тлі загроз національного суверенітету усе виразніше проявляється еволюція «нормальності» екології української мови як суспільна реакція на воєнні події.

Наразі маємо низку фундаментальних досліджень з проблем природної, техногенної та навіть політичної екології, проте з проблеми екології мови їх обмаль. Тож видається очевидною потреба заповнити лакуни з досліджень змін мовної екології під впливом культури постмодернізму та суспільної психології, обумовленої воєнними подіями. Обраний нами аспект лінгвоекотичних змін дасть змогу визначитися з етичними імперативами публіцистики. Відтак обрана нами тема статті бачиться актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури з обраної нами теми дослідження засвідчив певну увагу до проблем лінгвоекотичних таких відомих українських мовознавців як М. Баган, М. Навальна, А. Істоміна статистичний аналіз різних реакцій молоді на мовленнєві відхилення від нормативної лексики [1]; В. А. Куца, Т. М. Левченко, К. В. Тараненко аналіз тенденції розвитку світової та вітчизняної еколінгвістики, огляд витоків, етапів розвитку світової еколінгвістичної думки, виявлення особливостей функціонування вульгарної лексики у текстах суспільно-політичної тематики [3], [4], [8], [9]; В. І. Онопрієнко розуміння наративу в постмодернізмі, наративний спосіб вираження ставлення до дійсності [5].

Окремим рядком варто відзначити положення, виказані М. М. Слюсаревським, які лягли в основу нашого бачення психології великих прошарків суспільства та їх оцінок екології мови української публіцистики за воєнного стану [6].

Із закордонних дослідників варто відзначити: Шукенай Г. Т., Абизова А. М., Тлегенова Г. А. – аналіз екології мови як чинника впливу на фізичне та психічне здоров'я [10]; Биасе Л. медіаекологія мовного розмаїття як культурний чинник демократії, значення оцифрування медіасфери для комунікації [12]; Білавич Г., Перчик М., Кондрат М., Семчук В. М., Ханас О., Марчук С., Турелик М. екологія наукового мовлення як процес вдосконалення мовнокомунікативної підготовки особистості. Відзначають соціальну престижність досконалого володіння українською мовою та важливість лінгвоекотичної у формуванні національної самосвідомості [13]; Браун К. присвячує публікацію 50-й річниці заснування Е. Хаугеном метафоричного позначення мовних явищ у контексті динамічних соціальних перетворень – лінгвоекотичної, розглядає відомі концептуалізації лінгвоекотичної крізь призму транслінгвізму та динамізму розвитку багатомовності освіти у публікаціях останніх п'ятнадцяти років

[14]; Хуан Г., Лі Дж., Стеффенсен С. В. – аналізують сучасний стан еколінгвістики та ключові проблеми щодо її позиціонування як галузі науки, методологію досліджень проблем еколінгвістики [16]; Нордквіст Р. – дає визначення лінгвоекотичній, аналізує її метафоричність та терміносистему [17]; Рашид Н. Дж. – наводить результати якісного огляду теоретичних та концептуальних питань екології мови через відслідковування її витоків, акцентує увагу на взаємодії соціального середовища та мови [18].

Проте говорити про завершеність дискурсу з низки питань концептуалізації лінгвоекотичної наразі не доводиться. Особливо варто відзначити недостатність досліджень з сучасної проблеми лексикографічної інтерпретації суспільних настроїв, спричинених воєнними подіями в публіцистичних наративах, що й обумовило вибір нами теми дослідження.

Постановка завдання. Метою нашої розвідки є висвітлення культурної та соціально-психологічної обумовленості мовної етики наративних практик сучасної української публіцистики.

Завданнями дослідження бачимо: дати основні уявлення про предмет лінгвоекотичної як галузі науки; сформувати уявлення про сучасний стан лінгвоекотичної в українській публіцистиці; окреслити основні критерії оцінювання мовної етики з позицій українських воєнних реалій.

За методи дослідження маємо: конверсійний аналіз фактичного матеріалу, описовий метод, метод лексико-стилістичного аналізу, метод індукції, метод сходження від абстрактного до конкретного.

Об'єкт – наративні практики публіцистики.

Предмет – мовно-етичні зрушення у неологізації сучасної української мови.

Методологічною основою теоретичного дослідження бачаться: фундаментальні положення філософії взаємообумовленості мови, культури та мислення у працях В. фон Гумбольдта, Е. Сепіра; концептуалізація лінгвоекотичної Е. Гаугеном; праці фундаторів постмодернізму. Докладно методологія лінгвістичних досліджень висвітлена у [19].

Виклад основного матеріалу. Соціальні запити до лінгвістики обумовили формування міждисциплінарної наукової галузі «лінгвоекотичної», яка набуває ваги на тлі утвердження свободи слова. Лінгвоекотична як наукова галузь є відносно молодою. «A discipline, 'language ecology' or 'ecolinguistics' has been founded by Einar» [18]. Поширення поняття «екологія» на лінгвістику

обумовлене комунікацією як важливою сферою життєдіяльності. Започаткована у семидесятих роках минулого століття, лінгвоекотологія розвивалася, головню, як прикладне відгалуження лінгвістики. Наразі ж лінгвоекотологія перебуває на стадії формування як міждисциплінарна галузь науки, пошуків своєї місії та термінології. Тож говорити про завершеність лінгвістичної чи філософської рефлексії щодо поняття *лінгвоекотологія* не доводиться.

Функціональна багатогранність лінгвоекотології утруднює її дефініювання. Тож за браком повноцінного визначення звернемося до першоджерела. У розумінні її засновника Е. Гаугена «*language ecology may be defined as the study of interactions between any given language and its environment*» [15, с. 325]; «*the true environment of a language is the society that uses it as one of its codes*» [15, с. 325]. Але наведене визначення та коментарі щодо природи та місії лінгвоекотології, як і сама метафоричність поняття, не забезпечують достатньої для аналізу наративних практик конкретизації. Не відзначаються особливою розлогістю й інші визначення, як, наприклад: «*Linguistic ecology is the study of languages in relation to one another and to various social factors*» [17]. Нам імпонує, як найбільш відповідне дослідженню публіцистичної практики визначення лінгвоекотології, наведене О. Кулею. «Лінгвоекотологія, – пише вона, це наука про взаємозв'язки мови і мислення людини в різних ситуаціях всіх сфер її діяльності, про взаємозв'язки мови з об'єктивною дійсністю, про здатність мови впливати на реальні життєві події» [2].

Широкий спектр визначень поняття *лінгвоекотологія* виправданий його новизною та багатомасштабністю проявів взаємозалежностей мови, культури, мислення. Проте в усіх визначеннях проглядається спільний предмет вивчення – взаємозв'язок мовних трансформацій зі змінами у культурі та суспільному бутті. «*Language ecology is the interactions between the environment and language*» [18].

Сучасна українська мовна екологія публіцистики на тлі постмодерністської переоцінки цінностей проявилася неологізмами, відповідними репрезентації воєнних реалій у суспільній свідомості українців. Не буде помилкою відзначити й зворотній вплив «реальних життєвих подій» на мову. Екзистенціал тривоги, привнесений у суспільну свідомість війною, спричинив істотні корективи у бачення нормативності мови та необхідності її дотримання.

Вагомість публіцистики в часи випробувань українців на міцність національної ідентичності

та рішучості опору ворожій інформаційній агресії послаблює вимоги до лексики та стилістики, Рудименти пуританства модернізму щодо дотримання літературної мови наразі не дають можливості повною мірою лексико-стилістично інтерпретувати настрої та прагнення українців у сучасних умовах воєнного стану. Думка, що ужиток табуованої лексики шкодить формуванню політичної культури суспільства та не викликає довіри, наразі не витримує верифікації. Без порушень пуританських норм лексики неможливо адекватно суспільним настроєм забарвити повідомлення про воєнні події. Як вияв екзистенціалу болю за українських військових сприймається фрагмент публікації від 03.01.25 щодо втрати 900 мільйонів євро на підготовку 155 бригади ВСУ: «І те, як наші все це *проспали*, це просто на голову не налазить» (<https://www.komersant.info/skandal-navkolo-155-oi-bryhady-podalshe-formuvannia-novykh-pidrozdliv-pid-zahrozoiu/>).

Як відомо, «кожна більш-менш оформлена спільнота людей і кожен вид діяльності прагне створити свою особливу «мову». Така «мовна творчість» пояснюється цілою низкою обставин, найчастіше специфічними потребами...» [11, с. 252]. Журналістська спільнота склала свій семантико-стилістичний тезаурус професіоналізмів, який відображає обставини тісні взаємини постмодерністської культури та професійної етики журналіста – та потреби – вираження суспільних настроїв. Те, що в мирні часи вважалося порушенням лінгвоекотології, як то: ужиток нелітературної лексики, особливих стилістичних прийомів зараз правомірно застосовується журналістами задля емоційного підсилення наративу. Український читач здатен усвідомити, що відображення соціальної дійсності воєнного стану потребує особливої лексики та стилістичних прийомів. Неологізація стала виявом стану суспільної психології.

Неологізація української мови відбувалася завжди, проте вона прискорилося з утвердженням культури постмодернізму. Постмодернізм переоцінкою цінностей створив підґрунтя для вираження воєнного стану суспільної свідомості. У кожному окремому випадку порушення мовних норм, їх кореляції з культурними імперативами постмодернізму має свій сенс. Вплив постмодернізму відкрив скриньку Пандори порушень установлених уявлень про мовну нормальність. А публіцистика – лише орган, який відображає дух епохи. Наразі усе більше спостерігається показове порушення морфолого-синтаксичних та стилістичних

норм української мови і у просторіччі. Постмодерністські культурні зрушення спричинили істотні мовні флуктуації, а сама мова як система перейшла на новий аттрактор, однією з домінант якого стала іностилістична норма мовлення.

У молодіжному середовищі нова мовна «нормальність», як правило, обумовлена намаганнями до самовираження або вербалізацією негативних емоцій. Як пишуть М.П.Баган та ін., «на думку багатьох студентів, лайка робить мовлення переконливішим...» [1, с. 20]. У публіцистики є більш прагматичне завдання. У публіцистичному тексті, окрім завдання художнього забарвлення та емотивності, лексика та стилістика здійснюють ще й просвітницьку функцію формування громадської думки щодо певних об'єктів, суб'єктів, подій тощо. А відтак в оцінках мовно-етичних порушень маємо виходити з їх суспільної значимості. «Бавовна», «совок», «росія» «московія» «рашизм» це неологізми, породжені ворожістю. У більшості випадків застосування табуованої лексики в публіцистиці виправдовується доцільністю пожертви мовною етикою заради конотативного забарвлення наративу. Наприклад, фразеологізм про «русский военный корабль...» несе значний як інформаційний, так і конотативний потенціал та став крилатим висловом завдяки збігу журналістської та суспільної оцінок події. Журналіст добирає стилістичні засоби, мовні одиниці з високим конотативним потенціалом, забарвлює текст афоризмами, жаргонізмами, вульгаризмами, не хештує й табуованою лексикою.

На практиці, окрім прямого або опосередкованого відображення інтенцій автора, «у наративі проявляється характер, емоційні стани мовця, його «стратегія», тобто вплив на читача чи слухача. У наративі важливою є не стільки сама історія, скільки думка автора історії та засоби утримання уваги, зацікавленості та включеності співрозмовника, який виступає як співавтор наративу» [5, с. 22]. Виникає питання, на якій підставі мовиться про співавторство читача у наративі? Відповідь криється у постулаті постмодернізму, згідно якого смисл тексту твориться читачем. Читання є творчим процесом трансмутації кризь ментальні, світоглядні зіставлення із уже засвоєним контентом, є результатом рефлексивного мислення. Текст осмислюється читачем у контексті фонових знань прецедентних текстів. Тож публіцист має тримати в полі зору той факт, що ніщо не заважає читачеві інтерпретувати чужі інтенції з позицій власних інтересів та ціннісних орієнтирів. Філософ, теоретик постмодернізму Р.Барт

вважає, що кожен читач має право домислювати текст, приписувати йому власно надумані смисли. М.Бланшо це визначає як «читання самого себе».

Утім, публіцистика не є тим літературним жанром, який зацікавлений у читацькій інтерпретації тексту. Прагнення запобігти читацькому домислюванню й спонукає публіцистів урізноманітнювати стилістику, лексику, спиратися на загальновідомі тексти, фразеологізми, вдаватися до софістики тощо задля того, щоб зробити читача своїм однодумцем, Зазвичай, порушуючи мовні норми, застосовуючи відповідну форму фокалізації, публіцист технологічно не залишає читачеві простору для аналізу, пошуку істини, змушуючи його сприймати стилістично забарвлений красномовством просторіччя авторський наратив як власно осмислену істину. «За допомогою розмовних слів, зокрема вульгаризмів, журналісти прагнуть урізноманітнити виклад матеріалу, вплинути на емоції реципієнта інформацією, зацікавити його, переконати в чомусь, викликати співчуття чи навпаки – гнів і зневагу» [4, с. 223]. Відомо, що емоційно забарвлене повідомлення краще утримує увагу читача та видається йому більш переконливим. Наведемо декотрі психологічно марковані приклади із газетних публікацій: «одні старі мордяки», «нечиста мармиза вилазить усюди», «треба негайно заткнути пельки», «хіба рил жирних...стане більше», «не перестають жерти колючий кактус» [4, с. 224–225] і т.і. Застосовуючи конотативно марковані дисфемізми, вульгарну лексику тощо, дописувач намагається сформулювати бажану емоційну оцінку, скажімо, викликати неприязнь, огиду. Психологи підтверджують, що емоційно забарвлене повідомлення має більший вплив на читача, ніж нейтрально інформативне.

Наприклад, із згаданих нами вище витягів із газетних публікацій – брутальне «мордяка» автор застосовує замість конотативно нейтрального «обличчя» з метою викликати у читача негативне ставлення до суб'єкта «мордяки». Таким чином, лексико-стилістична цілеобумовленість публіцистичного тексту постає засобом соціальної інженерії. І добре, якщо він не шкодить національним інтересам. Утім, професійні журналісти свідомі того, що експресивність, емоційне навантаження може бути й небезпечним для читача з вразливою психікою.

Значно вразливішим є використання мови з метою особистісного мобінгу. К.В.Тараненко наводить приклад газетної публікації, який можна розцінити як мобінг держслужбовця. Читачам пропонується наратив: «До влади прийшло якесь

ди́ке пле́м'я (від прізвища голови райдержадміністрації – А. Дикого» [8, с. 119]. Не є секретом, що газетні публікації рясніють проявами морального нігілізму, який межує з цинізмом, про що говорить К. В. Тараненко. «Лінгвісти, пише вона, постійно наголошують на тому, що сучасна мова є мовою ворожнечі, ненависті, насилля й дегуманізації» [8, с. 115]. Утім, на нашу думку, таке узагальнення не є виправданим. Дійсно, у суспільстві під впливом воєнних загроз спостерігається зміна уявлень про норми моралі, етики, відбувається переоцінка цінностей, уявлень про комунікаційну толерантність, що спричиняє порушення лінгвістичної екології. Проте це явище слід оцінювати як тимчасове, ситуативно обумовлене, хоча не виключається і вияв непрофесіоналізму публіциста, його низької культури.

Ми окреслили найбільш поширені та вразливі, але достатньо показові проблеми з психотравматизації суспільства у функціонуванні сучасної української мови, а відповідно і проблеми лінгвоеккології. Вважаємо, що мати чіткий опис даних проблем уже означає – стати на шлях аналізу та виправдання порушень лінгвоеккології.

Мова, як відомо, є душею народу, а ментальні еволюції знаходять своє вираження у мовних трансформаціях, нехтуючи екологією мови, тобто публіцистика здійснює руйнівний вплив на суспільну свідомість. Мова є найбільш чутливою до змін у сфері суспільного буття. Тож нові повоєнні умови неодмінно повернуть українській мові публіцистики її толерантність, чистоту, позаяк «ревна турбота про чистоту рідної мови має передусім сполучатися з інстинктом національного самозбереження. ...Вимоги чистоти мови, турбота про гарний склад в усній та письмовій мові породжені по суті тим самим соціальним інстинктом...» [11, с. 82]. Утім сполучення екології мови з інстинктом самозбереження не спростовує прагнення до національного самовираження. Міра турботи «про гарний склад в усній та письмовій мові» публіцистики та національне самовираження визначається співвідношенням свободи та відповідальності журналіста. Свобода обтяжена відповідальністю, «дійсна свобода не є благом («ми прокляті нашою свободою» – Ж.-П. Сартр), адже вона пов'язана з тягарем відповідальності» [7, с. 69]. Співвідношення свободи та необхідності має узгоджуватися із суспільними настроями та національними інтересами. Тож турбота про екологію мови не має перетворитися ні на свавілля, ні на диктат зразка уже підзабутих часів. Поняття «лінгвоекко-

логія» не є абсолютним, а її оцінка не може бути догматичною. Свобода вияву ідіостилу, як і відповідальність за його наслідки, становлять нову систему цінностей та надають журналісту «свободу бути собою». Догматизація лексики, стилістики тощо як форма диктату пішли у небуття разом із модернізмом, а натомість утвердився пріоритет свободи мовних виразів та стилів. Проте не варто впадати в крайність всездозволеності. Погодьмося, «необхідна якась стримуюча сила, якийсь регулятор, надто швидка зміна мови як засобу спілкування, якою вона в першу чергу і є, становить соціальну небезпеку для даної мовної спільноти» [11, с. 82].

І наостанок. Екологічний підхід до аналізу журналістських мовних практик передбачає, що «мова не локалізована у суб'єкті мовлення як його вроджені чи набуті здібності, але безперервно зароджується в багаторівневій динаміці соціальної комунікації» [9, с. 69]. Відтак динаміка мови, етика публіциста є похідними від стану соціального середовища та усвідомлення ним своєї ролі у його формуванні. Наразі до одного з нагальних завдань журналіста у формуванні суспільної свідомості «правомірно віднести необхідність перебудови перцептивного образу російсько-української війни, що склався в попередні роки» [6, с. 86], згідно сьогоденних реалій.

Сучасний етап суспільного буття становить уже нову якість, а тому мають діяти й нові норми лінгвоеккології, нова етична «нормальність». Публіцисти мають керуватися прагматичністю мети на користь національним інтересам.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що екологія мови публіцистики становить потужний чинник психологічного благополуччя нації. Порушення лінгвістичних норм, ужиток нелітературної лексики, неприйнятних стилістичних прийомів бачиться ситуативним явищем, як наслідком воєнної психотравматизації, а відтак має визнаватися ситуативно обумовленою формою опору ворожій інформаційній агресії. Професійна компетентність журналіста оцінюється наслідками впливу на читачів, а не застосованою ним лексикою та стилістикою. Погодьмося, що «any decision making should be informed, well debated, and monitored in its consequences. As any decision making is made by minds that collaborate in a media environment, an improvement in the mediasphere is likely to affect the way people live together» [12]. Суспільне існування за воєнного стану передбачає комунікацію мовою, яка є відповідною ментальним викликам.

Обумовленість мови суспільною дійсністю вселяє впевненість, що настання миру та соціально-психологічного стану безпеки постануть основою осучаснення мовної культури публіцистики в національних інтересах.

Отримані результати статейного дослідження публіцистичних практик щодо стану лінгвістичної екології свідчать про потребу осучаснення

технології інформатизації суспільства, розкривають орієнтири ужитку заходів запобігання зловживанням свободою слова.

Потенціал лінгвоеккології як нової галузі досліджень є далеко не вичерпаним, як і тема подолання негативних проявів в україномовному інформаційному середовищі, тож залишається відкритою для подальшого дослідження.

Список літератури:

1. Баган М., Навальна М., Істоміна А. Індивідуальні вербальні коди спонтанної емоційної психорегуляції сучасної української молоді. *Psycholinguistics*, 31 (2), 2022. 6–32. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2022-31-2-6-32>
2. Куля О. Теоретичні засади лінгвоеккології як напрямку сучасних лінгвістичних досліджень. 2014. URL: <http://conferences.neasmo.org.ua/ru/art/266> (дата звернення: 01.02.2024).
3. Куца В. А. Еколінгвістика як новітній напрям досліджень у сучасній науковій парадигмі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 52, 1, 2021. 120–122. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.52-1.28>
4. Левченко Т. М. Актуалізація вульгаризмів у текстах суспільно-політичної тематики. *Науковий вісник Херсонського державного університету Серія Германістика та міжкультурна комунікація*, 1, 2020. 222–228.
5. Онопрієнко В. І. Наратив як стратегія та практика постмодерністського оновлення методології соціогуманітарного знання. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*, 1, 2010. 22–25.
6. Слюсаревський М. М. Соціально-психологічний стан українського суспільства в умовах повномасштабного російського вторгнення: нагальні виклики і відповіді: Наукова доповідь на засіданні Президії НАПН України 21 квітня 2022 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1), 2022. 85–92. <https://doi.org/10.15407/visn2022.06.085>
7. Стежко Ю. І. Суперечливість свободи та парадокси відповідальності (антропологічний аналіз). *Антропологічні виміри філософських досліджень*, 13, 2018. 65–78. <https://doi.org/10.15802/ampr.v0i13.131937>
8. Тараненко К. В. Явище лінгвоцинізму з позиції еколінгвістики. *Journal «Ukrainian sense»*, 1, 2019. 113–121.
9. Тараненко К. В. Тенденції розвитку світової та вітчизняної еколінгвістики. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія*, 31, (70), 2 Ч. 1, 2020. 67–72. <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.2-1/12>
10. Шукенай Г. Т., Абизова А. М., & Тлеєнова Г. А.. *Linguoecology of Teacher's Speech*. 2022. <https://doi.org/10.32014/2022.2518-1467.370>
11. Bally Ch. *Traite de stylistique francaise*. Paris-Geneve, 1951. 392 p. URL: <https://f.eruditor.link/file/1573385/> (дата звернення: 01.02.2024).
12. Biase L. De. Diversity not division: language in the media ecology. 2022. URL: <https://surl.li/eyvelm> (дата звернення: 01.02.2024).
13. Bilavych H., Perchuk M., Kondrat M., Semchuk V. M., Khanas O., Marchuk S., & Turelyk M. Ecology of the Ukrainian Language through the Prism of Ecologization of Education for Sustainable Development and under the Conditions of War. *European Science*, 2 (sge15-02), 2022. 36–48. <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2022-15-02-005>
14. Brown K. Linguistic ecology and multilingual education. *Eesti Haridusteaduste Ajakiri. Estonian Journal of Education*, 10 (2), 2022. 29–47. <https://doi.org/10.12697/eha.2022.10.2.02b>
15. Haugen E. *The Ecology of Language*. Stanford University Press 1972.
16. Li J., Steffensen S. V., & Huang G. Rethinking ecolinguistics from a distributed language perspective. *Language Sciences*, 80, [101277]. 2020. <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2020.101277>
17. Nordquist R. Linguistic Ecology. *The glossary of grammatical and rhetorical terms*. 2019. URL: https://www-thoughtco-com.translate.google/what-is-linguistic-ecology-1691125?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc
18. Rasheed N. J. Language Ecology or Ecolinguistics: Conceptual and Theoretical Discussions. *Journal of the College of Education for Women*, vol. 34 (1), 2023. 1–9. <https://doi.org/10.36231/coedw.v34i1.1650>
19. Stezhko Yu. Philosophy of Postmodernism as a Marker of Modern Linguistic Methodology of Research on Interlinguistic Communication. *Philosophy. Sociology*. Vol. 34, 3, 2023. 261–268. <https://doi.org/10.6001/fil-soc.2023.34.3.6>

**Stezhko Yu. H. LINGUISTIC ECOLOGY OF STRUCTURES OF PUBLICISTIC TEXTS
(analysis of narrative practices)**

The process of society mediocratization, being the outcome of the liberalization of the information policy, has been done the study of ecological language in public media relevant. The paper is dedicated to light up the nature of the linguistic ecology and its analyses in the publicistics as the most consumer informational product. It's stated, it is better, assessing lexis and stylistics of journalism, to start from its corresponding the dominant culture of the postmodern era and public sentiment because the culture of speaking is the reflection of social reality. The normativity of language is not a historical constant, but has a situational character, the certain-historical conditionality. Similarly, the mentality of Ukrainians is currently existentially conditioned by the anxiety of military threats. Anti-Ukrainian fakes, slanders against Ukrainian reality are debunked, on the one hand, and the society reaction to military incidents, on the other one, were manifested through the formation of a kind of journalistic thesaurus and a change in ideas about normativity of a language. It is noted in the paper that the era of postmodern declares the reader co-authorship in the building of a narrative meaning. So, for creating an emotional- and associative setting a negative assessment of hostile to Ukraine narratives of the publicistics, they resort to searching the effective methods to influence on minds of readers, even using taboo vocabulary. It is argued that the narrative or the latent character might influence on a reader directly, and lie in allusions, metaphors, memes, etc., relying on the tendency of readers to think what unsaid is. It is matter not only what an author said, but also what is covered in his unsaid intentions. At the time, it is pointed on the unjustification of using blasphemy, mobbing, etc. in reports about compatriots in the paper. It is underlined that the very responsibility is an integral component of freedom of speech under all conditions. Freedom of idiosyncrasy manifestation and the responsibility for its consequences constitutes a new system of values and opens to reporter the «freedom to be as oneself». The above mentioned statements of the paper study of the linguistic ecology of the publicistics practices is to contribute gaining the organizational- and legal measures for the ordering the language of the publicistic on behalf of the national interests.

Key words: linguistic ecology, narrative, publicistics, postmodernism, ethics.